

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

в.о. декана економічного
факультету

Ростислав МИХАЙЛИШИН

“31” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 15 «ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ І ФАНДРАЙЗИНГ»

освітній рівень	перший (бакалаврський)
галузь знань	23 Соціальна робота
спеціальність	232 Соціальне забезпечення
освітня програма	«Соціальне забезпечення»
факультет	Економічний

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Волонтерська діяльність і фандрайзинг» для студентів спеціальності 232 Соціальне забезпечення (освітня програма «Соціальне забезпечення»)

Розробник: Кліпкова О. І. доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом, кандидат економічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціального забезпечення та управління персоналом

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

в.о. завідувача кафедри к.е.н. доц. Наталія ШЕГИНСЬКА

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 23 «Соціальна робота»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Загальна кількість годин 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 4		2-й	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		16 год.	-
		Практичні	
		16 год.	-
		Самостійна робота	
		58 год.	-
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,55

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни – формування вмінь логічно, послідовно та аргументовано розкрити сутність соціальних та суспільних відносин у суспільстві та знань з теорії та практики залучення грантів.

Завдання вивчення дисципліни «Волонтерська діяльність та фандрайзинг» полягає у набутті здобувачами вищої освіти знань про специфіку волонтерської роботи та фандрайзингу, визначати особливості залучення грантів та специфіку роботи із фондами, здійснювати проектування та вибудовувати логічну схему проєкту в процесі залучення фінансових ресурсів від грантодавчих установ.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: Студент повинен **знати** теоретичні положення курсу «Волонтерська діяльність і фандрайзинг», а саме:

- методологічні проблеми волонтерської роботи;
- роль та функції волонтерів у сфері соціально-педагогічної роботи;
- методи залучення людей до волонтерської діяльності та способами їх заохочення;
- специфіку волонтерської роботи зі спеціальними групами клієнтів (люди похилого віку, безпритульні діти, людьми з ВІЛ/СНІД, люди з проблемами психічного здоров'я);
- вміти складати волонтерські програми та здійснювати управління діяльністю волонтерів;
- виробити індивідуальний стиль професійної поведінки та діяльності майбутніх фахівців з волонтерської роботи.
- особливості процесу залучення грантів;
- методи роботи фандрайзера;
- основні етапи складання заявки на залучення гранту;
- особливості планування бюджету та ведення супровідної документації та звітності.

Студент повинен **уміти**:

- систематизувати уявлення про волонтерську роботу;
- застосовувати способи та інструменти залучення волонтерів на практиці;
- заохочувати волонтерів в організації;
- розробляти проєкти робочого плану формального та неформального визнання волонтерів;
- розробляти волонтерські програми та здійснювати управління діяльністю волонтерів;
- сприяти наданню державної допомоги спеціальним групам клієнтів (людям похилого віку, безпритульним дітям, людям з ВІЛ/СНІД, людям з проблемами психічного здоров'я);
- застосовувати новітні технології під час роботи з із спеціальним групам клієнтів;

- володіти індивідуальним стилем фахівця з волонтерської роботи;
- створити умови ефективного фандрайзингу;
- здійснювати пошук донора гранту.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 14. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1 1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави;

СК 3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах;

СК 13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності;

СК 15. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності;

ПРН 2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення;

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення;

ПРН 14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення;

ПРН 20. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Особливості фінансування соціальної сфери

1. Структура соціальної сфери в Україні.
2. Видатки на утримання соціальної сфери.
3. Попит на соціальні послуги.
4. Волонтери як цінний людський ресурс соціальної сфери.

Тема 2. Волонтерська діяльність. Критерії волонтерства

1. Критерії волонтерської діяльності.
2. Види та типи волонтерської роботи.

3. Можливості волонтерської роботи.
4. Сучасні тенденції волонтерського руху.

Тема 3. Готовність організацій соціальної сфери працювати з волонтерами

1. Опис ідеальної організації, де бажають працювати волонтери.
2. Основні проблеми, з якими зустрічаються організації в роботі з волонтерами. SWOT аналіз.
3. Доцільність використання волонтерської допомоги. Вивчення ставлення персоналу до залучення волонтерів.

Тема 4. Волонтерство в соціальній роботі зі спеціальними групами клієнтів

1. Особливості групи клієнтів та волонтерів. Особливості роботи з безпритульними дітьми. Волонтерство у роботі з людьми з ВІЛ/СНІД. Волонтерство у роботі з людьми з проблемами психічного здоров'я.
2. Бачення організації щодо роботи волонтерів.

Тема 5. Цикл використання праці волонтерів

1. Волонтерська програма, як комплекс заходів для ефективної роботи волонтерів.
2. Роль координатора волонтерської програми.
3. Необхідні кроки до залучення волонтерів.

Тема 6. Мотивація до волонтерської діяльності

1. Теорії мотивацій.
2. Особливості мотивації відповідно до віку волонтерів.
3. Способи визначення набору мотиваційних чинників до волонтерської діяльності.
4. Можливі помилки координаторів волонтерських програм.

Тема 7. Створення волонтерських посад

1. Визначення потенційних місць для волонтерів.
2. Створення посадових обов'язків.
3. Визначення потенційних ризиків.
4. Створення робочого місця для волонтера.

Тема 8. Залучення волонтерів

1. Види залучення волонтерів.
2. Основні інструменти для залучення волонтерів.
3. Створення повідомлень для потенційних волонтерів.
4. Принципи залучення. Особливості співбесіди з волонтерами. Запитання, які ставляться волонтеру. Завершення співбесіди.
5. Винагородження праці волонтерів. Види та типи винагородження.

Тема 9. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу

1. Основні поняття, принципи та напрями здійснення фандрайзингу.
2. Донори та способи взаємодії з ними.
3. Правила успішного фандрайзингу.

Тема 10. Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу

1. Історія розвитку фандрайзингу.
2. Використання ІТ та HR – технологій.

3. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні.

Тема 11. Фонди та гранти

1. Фонди. Види фондів та їх значення.
2. Сутність поняття «грант» та їх класифікація.
3. Процес пошуку гранту.

Тема 12. Планування фандрайзингової діяльності

1. Модель планування фандрайзингу.
2. Проєкт: особливості створення та реалізації.

Тема 13. Вибір стратегії та звернення

1. Вироблення стратегії фандрайзингу.
2. Спонсорський пакет. Звернення. Види заявок.
3. Супровідна документація гранті

Тема. 14. Бюджет та результати діяльності фандрайзингу

1. Складання бюджету проєкту.
2. Результати фандрайзингової роботи.
3. Розвиток проєкту після закінчення фінансування. Моніторинг та оцінювання

Тема 15. Основні методики роботи фандрайзера

1. Корпоративний фандрайзинг.
2. Методика роботи із державними установами та місцевого самоврядування.
3. Приватні пожертви.
4. Методика роботи із бізнес-структурами

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин					заочна форма			
	денна форма					усть			
	усть го	у тому числі				усть ого	у тому числі		
		л	пр/с	інд.	с.р.		л	с	с.р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Особливості фінансування у соціальній сфері	5	1			4				
Тема 2. Волонтерська діяльність. Визначення понять. Критерії волонтерства.	7	1	2		4				
Тема 3. Готовність організацій соціальної сфери працювати з волонтерами.	5	1			4				
Тема 4. Волонтерство в соціальній роботі зі спеціальними групами клієнтів.	7	1	2		4				
Тема 5. Бачення організації щодо роботи волонтерів	5	1			4				
Тема 6. Мотивація до волонтерської діяльності.	7	1	2		4				
Тема 7. Створення волонтерських	5	1			4				

посад.									
Тема 8. Залучення волонтерів.	9	1	2		6				
Тема 9. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу	5	1			4				
Тема 10. Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу	5	1	2		4				
Тема 11. Фонди та гранти	5	1			4				
Тема 12. Планування фандрайзингової діяльності	5	1	2		2				
Тема 13. Вибір стратегії та звернення	5	1			4				
Тема 14. Бюджет та результати діяльності фандрайзингу	5	1	2		4				
Тема 15. Основні методики роботи фандрайзера	6	2	2		2				
Разом	90	16	16	-	58				
<i>Іспит</i>									

4.1. Лекції (32 год)

№ з/п	Теми	Кількість годин (денна)
1	Волонтерство в соціальній роботі. Особливості фінансування у соціальній сфері	1
2	Волонтерська діяльність. Визначення понять. Критерії волонтерства	1
3	Готовність організацій соціальної сфери працювати з волонтерами	1
4	Волонтерство в соціальній роботі зі спеціальними групами клієнтів	1
5	Бачення організації щодо роботи волонтерів	1
6	Мотивація до волонтерської діяльності	1
7	Створення волонтерських посад	1
8	Залучення волонтерів	1
9	Фандрайзинг. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу	1
10	Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу	1
11	Фонди та гранти	1
12	Планування фандрайзингової діяльності	1
13	Вибір стратегії та звернення	1
14	Бюджет та результати діяльності фандрайзингу	1
15	Основні методики роботи фандрайзера	2
	Разом	16

4.2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (32 ГОД.)

№ з/п	Назва тем	Кількість годин (денна)
1	Особливості фінансування у соціальній сфері	
2	Волонтерська діяльність. Визначення понять. Критерії волонтерства	2
3	Готовність організацій соціальної сфери працювати з волонтерами	
4	Волонтерство в соціальній роботі зі спеціальними групами клієнтів	2
5	Бачення організації щодо роботи волонтерів	
6	Мотивація до волонтерської діяльності.	2
7	Створення волонтерських посад	
8	Залучення волонтерів.	2
9	Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу	
10	Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу	2
11	Фонди та гранти	
12	Планування фандрайзингової діяльності	2
13	Вибір стратегії та звернення	
14	Бюджет та результати діяльності фандрайзингу	2
15	Основні методики роботи фандрайзера	2
	Разом	16

4.3. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (56 ГОД)

№ з/п	Назва тем	Кількість годин (денна)
1	Тема 1. Особливості фінансування у соціальній сфері	4
2	Тема 2. Волонтерська діяльність. Визначення понять. Критерії волонтерства.	4
3	Тема 3. Готовність організацій соціальної сфери працювати з волонтерами.	4
4	Тема 4. Волонтерство в соціальній роботі зі спеціальними групами клієнтів.	4
5	Тема 5. Бачення організації щодо роботи волонтерів	4
6	Тема 6. Мотивація до волонтерської діяльності.	4
7	Тема 7. Створення волонтерських посад.	4
8	Тема 8. Залучення волонтерів.	6
9	Тема 9. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу	4
10	Тема 10. Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу	4
11	Тема 11. Фонди та гранти	4

12	Тема 12. Планування фандрайзингової діяльності	2
13	Тема 13. Вибір стратегії та звернення	4
14	Тема. 14. Бюджет та результати діяльності фандрайзингу	4
15	Тема 15. Основні методики роботи фандрайзера	2
	Разом	58

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ – не передбачено

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання і викладання
Проблемно- аналітичний, синтетичний та дедуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний метод.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Знання та навички студентів, отримані при засвоєнні навчальної дисципліни «Волонтерська діяльність та фандрайзинг» оцінюється. При цьому відповідні теми дисципліни вивчаються студентами у межах 2 – ох змістовних модулів.

Форми поточного контролю включають: оцінювання виконання домашніх самостійних завдань, тестів та контрольних робіт, виконаних студентами під час практичних занять. Іспит - 50 балів.

Оцінювання поточного контролю проводиться за 50-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- активність на практичному занятті: 50 % остаточної оцінки – 50 балів;
- усний виступ з промовою, участь у дебатах: 30 % остаточної оцінки – 30 балів;
- підготовка есе на задану тему: 20 % остаточної оцінки – 20 балів.

Підсумкова максимальна кількість балів 100

Неготовність до заняття або незадовільна відповідь (розв'язання задачі) також підлягають відповідній оцінці і студенту виставляється “0” балів. Студент повинен перездати незадовільну оцінку протягом двох тижнів і отримати позитивну оцінку, яка враховується під час визначення середнього балу за модульний період. Не перездана заборгованість тягне не зарахування вивчення навчальної дисципліни.

Формою підсумкового контролю знань та навичок студентів по дисципліні є залік.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Активність на практичному занятті	Усний виступ з промовою, участь у дебатах	Підготовка есе на задану тему	Сума
50	30	20	100

Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма.
2. Конспект лекцій.
3. Методичні вказівки для проведення практичних занять.
4. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
5. Збірник тестових завдань із дисципліни.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА

1. Менеджмент волонтерських програм: посібник для підготовки менеджерів волонтерських програм / За заг. ред. Т.І. Сила, Т.Л. Лях; авт. кол.: Т. Журавель, Т. Лях, К. Пуха та ін. – К.: ФОП Буря О.Д., 2020. – 174 с.
2. Управління проектами і фандрайзинг у сфері освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 140 с.
3. Посібник волонтера / В. В. Вашкович, О. Ю. Василенко, Т. О. Карабін, Я. В. Лазур, В. В. Манзюк, В. М. Рошканюк. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 88 с.
4. Боголіб, Т. М. Освітній та науковий фандрайзинг в Україні. *Наукові праці Донецького національного технічного університету. Сер.: Економічна* 5 (2014): 11-17.
5. Ганський, В. О., Дацко О. І., Флейчук М. І. До питання про природу волонтерства: Економічний вимір. Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення (2022): 44.
6. Гуменюк І. О. До питання про соціально-правові гарантії волонтерів в Україні. *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine* 2 (2022): 50-58.
7. Двудіт, З. П., Стасів Н. В., Моторнюк У. І. Джерела фінансування фандрайзингу та пріоритетні напрями його реалізації в Україні. *Вісник*

Національного університету Львівська політехніка. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку 899 (2018): 85-90.

8. Демуз І. О. Фандрайзинг і грантрайтинг як особливий фінансовий механізм міжнародної підтримки наукових проектів в Україні." (2019).

9. Деліні М. М. Фандрайзинг та донорство як інструменти реалізації соціально-економічної відповідальності підприємництва. *Причорноморські економічні студії* 23 (2017): 75-78.

10. Козак В. Фандрайзинг як інструмент розвитку територіальних громад в умовах децентралізації." *Державне управління та місцеве самоврядування* 38 (2018).

11. Круп'як І. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні / І. Круп'як, Л. Круп'як // *Ефективна економіка*. – 2019. – № 10 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua

12. Кліпкова О. І., Шегинська Н. З. Волонтерські програми як одна із базових концепцій соціальної відповідальності : матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції на тему «Світ наукових досліджень. Випуск 13» (25-26 жовтня 2022 р. м. Тернопіль). С. 182-184.

13. Липитчук О. Тенденції розвитку волонтерського руху в Україні *Scientific Collection «InterConf»* 117 (2022): 180-188.

14. Мартинюк Я. Організація волонтерської діяльності в умовах територіальної громади. *Humanitas* 6:38-43 (2022).

15. Міщенко С. Г. Інституційне забезпечення фандрайзингу в Україні та перспективи розвитку. *Науковий вісник ПУЕТ. Серія «Економічні науки»* 1 (56) (2015).

16. Нагорна Д., Технології залучення молоді до волонтерства в Україні. *Social work and education* 9.3 (2022): 340-357.

17. Олійник Г. М. Організація волонтерської роботи в зарубіжній та вітчизняній практиці. *Trends in science and practice of today* 29 (2022): 269.

18. Петровська К. В. Фандрайзинг в соціальній роботі». *МФСА – К.* : **2016.** – 186 с.

19. Підгаєцька А. Залучення студентів українських ЗВО до громадянської активності та волонтерської діяльності на прикладі канадських університетів *Перспективи та інновації науки* 4 (9) (2022).

ДОПОМІЖНА

20. Поліщук Н. Волонтерство як соціально-педагогічний феномен: термінологічний аналіз *Інноватика у вихованні* 15 (2022): 320-329.

21. Посібник волонтера / В. В. Вашкович, О.Ю. Василенко, Т. О. Карабін, Я. В. Лазур, В. В. Манзюк, В. М. Рошканюк. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 88 с.

22. Радько А.І. Організація волонтерського кіберспротиву на прикладі ініціативи "Медіапартизани". Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р. / ред. колегія : І.О. Дегтярьова,

В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін.; уклад. Т.О. Мельник. Т. 1 . Київ : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. С. 48-51

23. Ревуцька С. Риторико-мовленнєві компетентності у волонтерській діяльності. Актуальні питання гуманітарних наук (2022): С. 147.

24. Руп'як І. Й. Фандрайзинг в діяльності некомерційних організацій України [Текст] / І. Й. Круп'як// П'яті Всеукраїнські наукові читання пам'яті С.І. Юрія приурочені 50-річчю кафедри : зб. наук. праць [м. Тернопіль, 22 листоп. 2019 р.] / редкол. О. Ю. Мелих ; відп. за вип. О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – С. 133-136.

25. Соколова А. М. Фандрайзингова діяльність: сутність, особливості та перспективи розвитку. *Економіка та держава* 1 (2013): 13-16.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Національна бібліотека ім. В. Вернадського / Книжкові видання та компакт-диски. Соціальна психологія:URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe

2. <http://psychologiya.com.ua/knigi-po-psixologii.html>

3. <http://psychologiya.com.ua/psixologicheskij-slovar.html>

4. <http://chitalka.info/psy.html> – Електронні підручники онлайн

«Психологія».

5. <http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart>

6.

6. <http://osvita.ua/school/psychology/> – освіта.ua.

7. <http://www.meta-ukraine.com> – Мета – українська пошукова система.

8. <http://www.login.kpi.ua/> - Електронний кампус 9. www.gumer.info 10.

www.Psylib.kiev.ua 11.

9. <http://www.iworld.ru/attachment.php?barcode=978591180703&at=exc&n=0>

10. <http://studentam.net.ua/content/view/3171/86/> 13.

11. <http://uadoc.zavantag.com/text/11928/index-1.html?page=7>